

CALEA URMATĂ DE BOLOGNEZUL
LUDOVICO DE VARTHEMA

ÎN EGIPT, ÎN PUSTIUL ARAB, CA ȘI ÎN ARABIA FELIX,
ÎN PERSIA, ÎN INDIA ȘI ÎN ETHYOPIA



Năframa chinezească
de
NICOLAE STRĂMBEANU

CALEA URMATĂ DE BOLOGNEZUL
LUDOVICO DE VARTHEMA

ÎN EGIPT, ÎN PUSTIUL ARAB, CA ȘI ÎN ARABIA FELIX,
ÎN PERSIA, ÎN INDIA ȘI ÎN ETHYOPIA

Versiune literară în limba română și note
Nicolae Strâmbeanu

Traducere din limba engleză
Antuza Genescu

Năframa chinezească
de
NICOLAE STRÂMBEANU

**ÎNCÂNTĂTOAREI ȘI SERENISSIMEI STĂPÂNE,
CONTEȘĂ DE ALBI ȘI DUCESĂ DE TAGLIACCOZZO,
AGNESINA FELTRIA COLONNA, LUDOVICO DI
VARTHEMA BOLOGNESE ÎI AȘTERNE LA PICIOARE
ÎNCHINAREA SA DE BINE**

Destui oameni și-au dăruit viața căutării rânduielilor lumii pentru ca să-și potolească setea de cunoaștere prin mijlocirea multor încercări, a călătoriilor sau prin iscodirea semenilor.

Unii, având o adâncă putere de înțelegere, precum caldeenii și fenicienii cărora lumea nu le-a fost de ajuns, au căutat să străbată cu multă băgare de seamă Cerurile: din câte știu, au dobândit atât mulțumire de sine, cât și laudele tuturor până în zilele noastre.

Lăsând totuși Cerul pe umerii lui Atlas ori Hercule, eu însumi am urmat calea acestor încercări din arzătoarea chemare către necunoscut și m-am hotărât să străbat cât mai multe ținuturi ale globului nostru terestru.

Fără vreo tragere de inimă spre a-mi desăvârși năzuințele prin învățătură și deprinderi teoretice (știindu-mă prea mărginit în metafizică), m-am hotărât să descopăr în deplina lor felurime oamenii, animalele și pomii înmiresmați sau roditori din Egipt, Siria, Pustiul Arabiei, ca și din Arabia Felix, Persia, Indii și Etyhopia, încredințat că o mărturie trăită face cât zece auzite aiurea. Și îndeplinindu-mi prin voia Domnului visurile, și cercetând țări și nații felurite, am dobândit încredințarea că nu izbutesc mare lucru dacă ascund încercările prin care am trecut, în loc să le dezvălui tuturor celor curioși.

Astfel, m-am gândit să înfățișez prin umilă străduință povestea peregrinărilor mele ca pe o seamă de încercări pe placul cititorilor. Iar dacă eu mi-am găsit îndeletniciri și obiceiuri înfruntând adesea cu osteneală peste măsură nebănuite primejdii, destui se vor bucura să dobândească aceleași deprinderi la adăpost de orice vicisitudini.

Am reflectat așadar cui aș putea să încredințez rodul modestelor mele descrieri, iar făptura voastră, admirabilă Signora mi s-a părut a înțelege pe deplin lucrurile, faptele și însușirile remarcabile.

Iar hotărârea nu mi-a părut lipsită de temeii ținând seama de erudiția ilustrului și admirabilului *duce de Urbino, tatăl Domniei Voastre*¹, care v-a fost împărtășită pe deplin și care s-a dovedit a fi și pentru noi o stea călăuzitoare în cunoaștere, la fel ca în arta militară. Și tot astfel fratele vostru, strălucitul messer care (deși tânăr) este tot atât de invidiat pentru cunoștințele sale de latină și greacă precum Demostene sau Cicero.

Deprinderilor moștenite omul nu le poate da valoare decât prin muncă tenace. Și astfel se va îndrepta bucuros cu picioarele sale trupești încotro zboară cu gândul, căci unul dintre câștigurile înțeleptului Ulise, meșter la vorbă, a fost întâlnirea cu feluriți oameni și cunoașterea atâtor și atâtor ținuturi.

Cum însă Înălțimea Voastră este ocupată nu numai cu treburile ilustrului consort (pe care îl iubiți ca Artemisa și îl respectați), ci și cu cele ale distinsei familii înconjurate cu gingășia inimii, pentru mine ar fi îndeajuns dacă ați găsi vreme spre a vă hrăni spiritul cu această scriere și nu veți face precum acele doamne ce-și mângâie firea cu romanțe și vorbe goale, trecând peste tot ceea ce este demn de luat în seamă.

¹ Numele proprii, locurile geografice și noțiunile scrise cu litere cursive sunt explicate în capitolul intitulat *Lumea minunată a lui Varthema*.

Spre deosebire de ele, Domnia Voastră nu lăsați clipele să se risipească fără a vă îmbogăți cu noi trăiri. Iar mărinimia va îndrepta lipsa mea de iscusință în a lega firele poveștii, faptele și adevărul.

Și dacă rodul străduințelor vă va împlini așteptările, voi fi încredințat că am aflat răsplata îndelungatelor încercări prin care am ținut piept vicisitudinilor, foamei și setei, frigului și arșiței, războiului, temnițelor și unui șir nesfârșit de alte primejdii. Mă văd parcă îmboldit spre a mă avânta către noi peripeții. Căci dacă prin cele povestite acum am străbătut lumea și insulele din răsărit, miazăzi și apus, cu voia lui Dumnezeu sunt tot mai hotărât să le cercetez și pe cele din miazănoapte.

Pentru că nu sunt defel în stare de îndeletniciri străine călătoriilor, îmi voi dedica restul zilelor altor peregrinări, spre a mă face și mai vrednic de pomenire.

*Cartea Levantului*²

ALEXANDRIA

Nespusa dorință de a călători prin cât mai multe dintre regatele lumii pământene care i-a stârnit pe alții, m-a îndemnat la drum într-un chip asemănător. Și pentru că prea multe din aceste ținuturi au fost deja văzute și povestite de înaintași, am hotărât să mă îndrept către cele mai puțin călcate de venețieni.

Purtat de vânturi bune și rugându-mă din suflet lui Dumnezeu, am pornit pe mare. Și astfel când am ajuns la Alexandria egipteană cunoscută tuturor, tânjeam deja după tărâmurile nemaivăzute precum însetatul după apă. De aceea mi-am continuat călătoria pe Nil, până la Cairo.

CAIRO

Poveștile auzite îmi arătau o așezare cu adevărat măreață, dar la intrarea în Cairo am văzut că nu era chiar așa, căci *întinderea orașului părea cam la fel cu a Romei*.

E adevărat că, spre deosebire de Roma, are mai multe case și că populația e ceva mai numeroasă. *Amăgirea se datorează câtorva sate aflate dincolo de ziduri* însă, pe care mulți le cred mahalale, deși se vede limpede că sunt așezări osebite, unele aflate chiar la două-trei *mile* de oraș.

² În jurnalul original nu se dă un titlu primei părți, dar, întrucât structura întregii opere este sub forma unor „Cărți”, am grupat cele dintâi relatări sub acest titlu.

Nu voi spune mai nimic despre credința și obiceiurile sătenilor și târgoveților, căci știm toți că sunt *mauri*. *Marele lor Sultan* e slujit de mameluci, iar mamelucii de către oamenii de rând.

BARUTI, TRIPOLI ȘI ALEP

Despre bogățiile și frumusețea orașului Cairo sau despre strălucirea și fala mamelucilor iarăși voi fi zgârcit la vorbă pentru că sunt prea bine cunoscute.

Am urmat deci drumul caravelor către Siria și primul oraș în care am poposit a fost *Baruti*. Calea pe apă dinspre Egipt să tot fi avut vreo cinci sute de mile.

În Baruti am rămas mai puțin de o săptămână. E o așezare unde maurii locuiesc tare înghesuși, dar care nu duce lipsă de nimic. Valurile mării se sparg de zidurile cetății și cu toate acestea trebuie să vă arăt că nu tot orașul e înconjurat de ele, ci doar latura de apus și cea dinspre țarm. În acest loc nu am văzut nimic demn de luat în seamă. Poate doar vechile clădiri despre care se spune că ar fi adăpostit-o pe fiica regelui pe când a vrut s-o înghită *blestematul de Balaur* și unde acestuia i-ar fi venit de hac Sfântul Gheorghe. Oricum, la fața locului am aflat doar ruinele antice.

Din Baruti am luat-o către *Tripoli*, oraș aflat la două zile de plutit pe mare către răsărit-miazăzi. Această cetate se află tot în stăpânirea Marelui Sultan din Cairo și este locuită în întregime de mauri care au toate cele de trebuință. Am plecat de acolo către *Alep*, aflat la opt zile de mers pe uscat.

Alep este o așezare încântătoare, aflată și ea sub stăpânirea Marelui Sultan din Cairo. Negoțul este înfloritor, căci pământeni au strâns legături mai ales cu perșii și *azaminii* care se încumetă

până aici. Aceasta deoarece Alep se află pe ruta celor din Azemia pentru a ajunge în Siria sau *Turcia*.

AMMAN ȘI MENIN

Am purces de acolo spre a merge cale de vreo zece zile către Damasc. La aceeași depărtare de începutul, ca și de capătul drumului se află un oraș numit Amman, în care se cultivă foarte mult bumbac și pomi fructiferi bogați în rod. Cu șaisprezece mile înainte de a intra în Damasc, am descoperit alt orașel numit *Menin*, situat pe culmea unui munte și locuit de creștini de rit grec, supuși Damascului. Am pășit aici în două biserici minunate, despre care se spune că ar fi fost ridicate de Sfânta Elena, mama împăratului Constantin. Găsești acolo fructe gustoase, mai ales struguri, și-ți poți desfăta privirea ca și trupul în umbra nenumăratelor grădini sau în undele unor fântâni nemaivăzute. Am pornit mai departe cu părere de rău, spre mult lăudatul oraș Damasc.

CEA DINTĂI POVESTE DESPRE DAMASC

E greu să povestești despre frumusețea Damascului printre ale cărui nații și obiceiuri mi-am petrecut luni bune cu dorința de a învăța limba arabă, pentru că orașul e locuit atât de mauri, cât și de mameluci, dar și de foarte mulți creștini greci.

Acum o să vă povestesc despre cum este vegheată așezarea de către un judecător aflat în slujba Marelui Sultan din Cairo.

Trebuie să știți mai întâi că Damasc este o cetate impunătoare și trainică, despre care se spune că a fost construită,

pe propria sa cheltuială, de un *mameluc florentin* aflat printre mai-marii oraşului.

În fiecare colţ al zidurilor se pot vedea deci herburile Florenţei cioplite în marmură. Zidurile sunt înconjurate de un şanţ de apărare lat, cu patru turnuri trainice, precum şi patru poduri ce se pot ridica la căderea serii. Nu lipsesc *bombardele*, dintre cele mai mari şi mereu încărcate spre a lua în bătaie pe oricine-i urât.

Cincizeci de mameluci de seamă sub porunca Marelui Sultan sunt neconţenit aici, sub ascultarea *cadiului* cetăţii. După cum vă amintiţi şi acel florentin mai mare al Damascului era mameluc al Marelui Sultan.

Se spune însă că sultanul ar fi fost cândva otrăvit şi nu a găsit niciun vraci care să-i scoată otrava din sânge. Allah i l-a trimis însă chiar atunci pe florentin, care s-a vădit priceput în a-l vindeca. Drept mulţumire, el l-a făcut stăpân al Damascului şi astfel a ajuns florentinul să cârmuiască această cetate. Locuitorii l-au dus pe ultimul drum ca pe un erudit şi un sfânt clarvăzător.

Cetatea a trecut de atunci sub puterea sultanului şi așa a rămas până în ziua aceasta. Când un alt sultan preia tronul din Cairo, unul dintre supuşii săi numiţi *amirra* îi spune:

– Doamne, sunt sclavul tău dintotdeauna, dă-mi Damascul şi-ţi voi plăti o sută-două de mii de *terafimi* din aur.

Iar sultanul îi face acest hatâr.

Trebuie să ştiţi însă că, dacă la doi ani de la ridicarea în slujbă emirul nu trimite măcar douăzeci şi cinci de mii de *terafimi*, sultanul pune să fie omorât cu orice chip. Şi doar dacă varsă banii făgăduiţi rămâne în fruntea cetăţii.

Emirul are întotdeauna la poruncă alţi zece sau doisprezece dregători, iar când sultanul cere două sau trei sute de mii de *terafimi*, ei se întrec în împilări, furturi şi vărsare de sânge asupra

negustorilor orașului care nu sunt vegheați cu dreptate (căci mării stăpâniți de mameluci se vădesc ca mieii păstoriți de lupi).

Atunci emirul trimite două scrisori către acești mai mari ai cetății.

În prima le poruncește să-i strângă acolo pe toți misiții, zarafii și negustorii pe care cred de cuviință să-i cheme. După împlinirea adunării, are loc citirea celei de-a doua scrisori, adică hotărârea ce urmează a fi adusă la îndeplinire, fie bună, fie rea. În felul acesta caută emirul să pună mâna pe bani.

Uneori însă dregătorii locului devin atât de puternici, încât nu mai vor să vină și, simțind că li se pregătește ceva, încalecă pe cai și fug cât pot de repede în Turcia.

Nu adaug decât că orașul este vegheat fără încetare din cele patru turnuri. Nu se strigă în timpul nopții, ci toți oamenii însărcinați cu această slujbă au câte o *tobă pătrată*, pe care o bat viguros cu un băț și astfel comunică între ei. Cel ce întârzie răspunsul la vreun apel mai mult decât îi ia să spui un „Tatăl nostru” este azvârlit în temniță vreme de un an de zile.

A DOUA POVESTE DESPRE DAMASC

Dacă am făcut cunoscute obiceiurile emirului din Damasc, se cuvine să arăt și câteva lucruri despre oraș, care este din cale-afară de înghesuit, dar și foarte îmbelșugat. Cu neputință să-ți închipui bogăția și pricepera locuitorilor. Au grâu și carne din belșug. Întregul an, indiferent de anotimp, Damascul este cel mai bogat în fructe din toate orașele câte s-au văzut pe lume și mai ales în struguri proaspeți. Rodiile și gutuile sunt minunate, migdalele și măslinile mari și din cale-afară de gustoase. Aici cresc și cei mai frumoși trandafiri albi și roșii din toți câți mi-a

fost dat să văd. Se găsesc mere, pere și piersici, dar gustul lor nu e grozav din pricină că Damascul suferă de prea multă umezeală.

Un curs de apă străbate orașul, iar parte din clădiri au fântâni nespuse de frumoase, lucrate în mozaic. Casele sunt totuși murdare pe dinafară, cu toate că înăuntru lor le găsești împodobite cu marmură, alabastru și porfir.

La tot pasul dai în Damasc de moschei. Cea mai mare se vedește cam cât bazilica Sfântului Petru din Roma. În mijloc privești cerul liber și doar în părțile laterale are acoperișuri. Se spune că pe-acolo pe-undeva zac rămășițele profetului Zaharia, foarte venerat aici.

Înăuntru ei se găsesc patru uși principale din metal, precum și multe fântâni. Am văzut și un *altar* împodobit cu mozaicuri, *rămas din vremea creștinilor*.

Am petrecut o zi la locul în care se spune că Hristos l-ar fi întrebat pe Sfântul Pavel:

– Saule, Saule, cur me perseceris? *Saule, Saule de ce mă prigonești?*

Acest loc se află în afara orașului, la o milă de porțile lui. Acolo sunt îngropați și creștinii care mor.

Turnul unde se spune că s-a aflat în temniță Sfântul Pavel face parte din zidul cetății. Maurii l-au ridicat de nenumărate ori, căci tot ei povestesc cum dimineața îl găseau întotdeauna surpat pentru că și îngerul l-ar fi dărâmat pentru a-i deschide cale lui Pavel.

Am văzut și casa unde Abel ar fi fost ucis de fratele său Cain, la o milă de oraș dar în altă parte, *într-o vale largă și adâncă*.

Acum voi povesti despre libertatea de care se bucură mamelucii în Damasc.

A TREIA POVESTE DIN DAMASC, CU PRIVIRE LA MAMELUCI

Mamelucii sunt creștini care au abjurat, cumpărați de către emirul orașului. Fără îndoială, ei nu-și irosesc vremea, căci sunt îndemnați să persevereze în mânuirea armelor, ca și în deplinătatea folosirii limbii și literelor, până la desăvârșire. Trebuie știut că orice mameluc primește de cheltuială șase serafimi pe lună, la care se adaugă socoteala pentru îngrijirea lui însuși, a calului, ca și a familiei sale. Suma crește dacă ia parte la vreo năvală sau luptă.

Mamelucii merg prin târg câte doi-trei la un loc. Se spune că este mare rușine dacă sunt văzuți singuri.

Când din întâmplare întâlnesc două-trei femei, ei se bucură de următorul hatâr, iar dacă nu li se face, și-l iau singuri: mai întâi așteaptă în anumite clădiri precum caravanseraiurile mari, numite *chano*. De îndată ce o femeie trece prin fața ușii, mamelucul o ia de mână înăuntru și face orice vrea cu ea. Femeile acelea nu își dezvăluie numele și rămân cu fața acoperită, astfel că ele ne văd, dar noi nu le știm vreodată.

Dacă vreun mameluc dorește să afle cine este, femeia răspunde:

– Ți-e destul ce faci cu mine, de ce vrei să știi cine sunt?

Și atât de fierbinte îl roagă prin făcuturi și vorbe, încât el o lasă în pace. Dar se întâmplă uneori ca mamelucii să-și închipuie că se încurcă cu femei sus-puse, când de fapt își întâlnesc propriile neveste. Așa am auzit cât am stat pe-acolo.

Femeile despre care vă vorbesc sunt îmbrăcate în mătăsuri, iar pe deasupra pun straie albe din lână, subțiri și sclipitoare precum mătasea. Sunt încălțate cu conduri albi ori cu papuci roșii sau violeți și poartă o mulțime de gherdane în jurul capului și al gâtului, cercei în urechi și inele pe degete.

Dacă sunt măritate dar doresc ruperea căsătoriei, femeile pot merge la cadîu spre a cere *talaccare*, ceea ce înseamnă că vor să fie eliberate de bărbații lor. Apoi sunt libere să-și ia ce soț poftesc, iar bărbatul altă soție.

Deși se spune că musulmanii au cinci-șase neveste, eu n-am găsit la vreunul mai multe de trei.

Maurii mănâncă îndeosebi în mijlocul drumului, unde se vînd și straiiele. Mîncarea se gătește tot acolo, printre cai, cămile, bivoli, oi și capre.

Le place mult brînză proaspătă. Iar dacă vrei să cumperi lapte, o turmă de patruzeci sau cincizeci de capre este plimbată zilnic prin toate mahalalele orașului. Caprele astea au urechi mai lungi decît o palmă de om. Stăpînul o aduce în încăpere pe cea aleasă de tine, chiar dacă are trei caturi de urcat în vreo casă mare și *mulge laptele în fața ta*, într-un vas adesea garnisit frumos cu email.

Se vînd pe-acolo grămezi întregi de *trufe*: uneori sosesc caravane de douăzeci sau treizeci de cămile încărcate cu astfel de bunătați, care abia trec în trei-patru zile din pricină că sunt scumpe. Trufele sunt aduse în Damasc tocmai din munții Armeniei sau ai Turciei.

Musulmanii umblă în haine largi și lungi, din mătase, lână sau postav, fără să poarte cingătoare. Mulți dintre ei au nădragi pînă la genunchi și papuci albi.

Cînd un oarecare întâlnește un mameluc, chiar dacă se dovedește cel mai de vază negustor de pe-acolo, este silit să-l salute primul și să-i facă loc. Altfel, ia bătaie la tălpi cu nuiaua.

Creștinii țin multe dughene cu postavuri, mătăsuri, satin și velur, precum și cu aramă brută, bătută sau cizelată și tot ce se poate vinde pe piață. Dar, oricâtă avere strîng, *sunt tratați foarte rău*.

Cuprins

Dedicație – Serenissimei Agnesina Feltria Colonna, Contesă de Albi și Ducesă de Tagliacozzo / 15

Cartea Levantului / 9

Alexandria / 9

Cairo / 9

Baruti, Tripoli și Alep / 10

Amman și Menin / 11

Cea dintâi poveste despre Damasc / 11

A doua poveste despre Damasc / 13

A treia poveste din Damasc, cu privire la mameluci / 15

Cartea Pustiului Arabiei / 17

Povestea drumului de la Damasc la Mecca, o curiozitate pentru destui arabi / 17

Sodoma și Gomora / 20

Povestea muntelui locuit de evrei / 21

Locul unde sunt înmormântați Mahomed și însoțitorii săi / 22

Templul, mormântul lui Mahomed și al însoțitorilor săi / 23

Călătoria de la Medina la Mecca / 26

Povestea zidirii orașului Mecca și de ce merg maurii acolo / 28

Mărfurile căutate la Mecca / 29

Iertarea păcatelor la Mecca / 30

Ritualul sacrificiului de la Mecca / 31

Unicornii din templul de la Mecca, nu foarte obișnuiți în alte locuri / 34

Câteva întâmplări petrecute între Mecca și Zida, portul Meccăi / 34

Despre Zida, portul oraşului Mecca, și despre Marea Roșie / 37
De ce nu e navigabilă Marea Roșie / 39

Cartea Arabiei Felix / 41

Orașul Gezan și bogățiile sale / 41

Povestea neamului baduin / 41

Insula Chamaram din Marea Roșie / 42

Orașul Aden și câteva obiceiuri ale negustorilor / 43

Slăbiciunea femeilor din Arabia Felix pentru bărbații albi / 47

Bunătatea sultanei favorite / 50

Lagi, un oraș din Arabia Felix, piața din Aiaz și Castelul Dante / 54

Almacarana, oraș din Arabia Felix, și belșugul întâlnit acolo / 55

Reame, alt oraș din Arabia Felix, aerul de acolo și obiceiurile locuitorilor lui / 56

Sana, un oraș din Arabia Felix. Puterea și cruzimea fiului regelui / 57

Taesa, Zibit și Damara, orașe foarte întinse din Arabia Felix / 58

Sultanul Sechamir, stăpânul tuturor orașelor pomenite mai sus / 59

Povestea maimuțelor fără coadă și a unor animale asemenea leilor, foarte dușmănoase cu oamenii / 59

Despre câteva locuri din Etyopia / 60

Despre Zeila, oraș din Etyopia, belșugul întâlnit acolo, precum și despre vacile și oile care trăiesc în el / 60

Barbara, o insulă din Etyopia, și locuitorii ei / 61

Cartea Persiei / 63

Despre Diuobandierrumi, Goa și Giulfar, precum și despre un loc din Persia, adică țărâmul Meschet / 63

Ormus, orașul-insulă din Persia, și cum se pescuiesc acolo perle foarte mari / 63

Povestea sultanului din Ormusa. Despre cruzimea fiului față de tată, mamă și frați / 64

Eri din Corazani, în Persia, unde se găsesc bogății și multe alte lucruri demne de luat în seamă, mai ales rubarbă / 67

Fluviul Eufrata, despre care cred că e Eufratul / 67

Despre orașul Sambragante (cum se numește un oraș cât Cairo de mare) și despre persecuția Soffi / 69

Prima carte a Indiei / 71

Combeia, un oraș din India plin de bogății / 71

Bunurile sultanului din foarte nobilul oraș Combeia / 69

Felul de a trăi și obiceiurile regelui din Ioghe / 74

Orașul Cevul, năravurile de acolo și curajul locuitorilor săi / 75

Alt oraș din India, numit Dabuli / 76

Despre insula Goga din India și regele ei / 76

Decanul, un oraș foarte frumos din India, bogățiile și giuvaierurile sale nenumărate / 77

Îndeletnicirile militare ale regelui Decanului / 78

Bathacala, orașul din India unde se găsesc nenumărate lucruri, mai ales orez și zahăr / 78

Centacola, precum și ținuturile nemaipomenite Onor și Mangolor / 80

Canonor, un oraș foarte mare din India / 77

Despre Bisinegar, un oraș foarte bogat din Narsinga, în India / 81

Cum se împreunează elefanții / 83

Despre Tormapatani, un oraș din India, Pandarani, aflat la o zi depărtare, și Capogatto, o regiune cam la fel / 85

A doua carte a Indiei / 87

Calicut, cel mai mare oraș din India / 87

Regele din Calicut și credința locuitorilor / 88

Despre felul în care mănâncă regele din Calicut / 89
Brahmanii, adică preoții din Calicut / 90
Povestea păgânilor din Calicut și castele lor / 91
Despre mâncarea regelui și a reginei, precum și despre
veșmintele lor și ale altora din Calicut / 91
Ceremoniile desfășurate după moartea regelui / 92
Cum își schimbă păgânii nevestele între ei / 93
Cum trăiesc păgânii și cum se face dreptate la ei / 94
Cum se închină păgânii / 95
Cum luptă locuitorii din Calicut / 95
Cum se navighează la Calicut / 97
Despre palatul regelui din Calicut / 98
Despre mirodeniile care cresc în Calicut / 99
Despre unele fructe din Calicut / 100
Cel mai roditor pom din lume / 102
Despre semănatul orezului / 103
Cum îi vizitează doctorii pe bolnavii din Calicut / 104
Zarafii și misiții care schimbă și bani / 104
Cum își hrănesc copiii cei din clasa Poliari și Hirava / 106
Șerpii din Calicut / 107
Despre luminile regelui din Calicut / 108
Cum a venit la sfârșitul lui decembrie o mare mulțime de oameni
la Calicut, pentru a-și dobândi iertarea / 108

A treia carte a Indiei / 111

Cioromandel, un oraș din India / 112
Zailani, o insulă unde se găsesc giuvaieruri / 113
Despre arborele de scorțișoară / 114
Paleachet, un ținut din India / 116
Despre Tarnassari, un oraș mare din India / 116
Animalele domestice și sălbatice din Tarnassari / 117

Cum își dezvirginează nevasta regele, dar și ceilalți păgâni din oraș / 119
Cum sunt înmormântați bărbații în acest oraș / 120
Cum e arsă de vie nevasta după moartea bărbatului / 121
Cum se împarte dreptatea în Tarnassari / 122
Corăbiile din Tarnassari / 123
Despre orașul Banghella și distanța dintre el și Tarnassari / 123
Negustorii creștini întâlniți la banghella / 124
Pego, un alt oraș din India / 125
Hainele regelui din Pego, de care am pomenit înainte / 127
Melacha și Râul Gaza, numit și Ganga, cred. Despre lipsa de omenie a băștinașilor / 129
Insula Sumatra și orașul Pider de acolo / 131
Piperul, mătasea și smirna din orașul Pider / 132
Cele trei feluri de lemn de agar / 132
Încercarea cu smirna și lemnul de agar / 133
Despre felurimea negustorilor din insula Sumatra / 134
Casele și acoperișurile lor în insula Sumatra / 134
Insula Bandan, unde crește nușoară și se găsesc cuișoare / 137
Insula Monoch, unde cresc cuișoarele din abundență / 138
Despre insula Bornei / 138
Cum navighează corăbierii spre insula Giava / 140
Despre insula Giava, religia, felul locuitorilor, obiceiurile lor și ce crește pe ea / 141
În care se arată cum pe insula aceasta bătrânii sunt vânduți de copiii sau de rudele lor și apoi sunt mâncați cu mare plăcere / 142
Cum, la miezul zilei, soarele aruncă o umbră pe insula Giava / 142
Despre întoarcerea noastră / 143
Cum am ajuns taumaturg în Calicut / 148
Despre vestea sosirii corăbiilor portugheze la Calicut / 151

Cum îi cheamă maurii la moschee pe cei de aceeași credință / 151

Despre fuga din Calicut / 153

Cum am fugit din Canonor la portughezi / 155

Fuga mea din Calicut / 159

În care se arată cum am fost trimis înapoi la Canonor de către vicerege / 163

Cum au luat portughezii Pannani cu asalt / 167

Cartea Ethyopiei / 169

Felurite insule din Ethyopia / 169

Despre insula Mozambic și locuitorii ei / 170

Capul Bunei Speranțe / 172

Lumea minunată a lui Ludovico de Varthema / 175

Năframa chinezească, de Nicolae Strâmbeanu / 337